Οδηγός Σχεδιασμού Διδασκαλίας

Βαθμίδα Εκπαίδευσης	Γενικό Λύκειο
Γνωστικό Αντικείμενο	Νεοελληνική Γλώσσα
Ισχύον ΠΣ/Τάξη	ΦΕΚ 1562/27-6-2011 Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
Ισχύον ΠΣ/Κεφάλαιο (σχ. βιβλίου) /Παράγραφος (σχ. βιβλίου)	Σελίδες αναφοράς στο ΦΕΚ:21053, 21063-4
	Περιγραφή (κεφάλαιο σσ.133-199)
Νέο ΠΣ/Τάξη	ΦΕΚ 1948/24-3-2023 Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
Νέο ΠΣ/Θεματικό Πεδίο/Θεματική Ενότητα	Κειμενική ερμηνεία και δημιουργία/Κειμενική οργάνωση – Λεξικογραμματική των κειμένων
Διάρκεια	1 διδακτική ώρα

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΠΜΑ) Νέου Προγράμματος Σπουδών (ΝΠΣ)

Στην Α΄ Λυκείου προκρίνονται κείμενα με οικείες για τους/τις μαθητές/-τριες θεματικές με στόχο την εμπέδωση των κειμενικών σχημάτων και των λεξικογραμματικών στοιχείων, τα οποία οι μαθητές/-τριες μελετούν ως προς τις αναμενόμενες συσχετίσεις τους με επικοινωνιακούς στόχους και κειμενικά είδη. Ο οδηγός αυτός εστιάζει στον κειμενικό τύπο/σχήμα της περιγραφής και συνδυάζεται με τον αντίστοιχο Οδηγό του μαθήματος της Λογοτεχνίας.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

- Να αναγνωρίζουν τις συνιστώσες της κειμενικής επικοινωνίας.
- Να εντοπίζουν τα κειμενικά σχήματα (εν προκειμένω το σχήμα της περιγραφής)
- Να συσχετίζουν τα κειμενικά σχήματα με τα κειμενικά είδη.
- Να συσχετίζουν τις λεξικογραμματικές επιλογές με τα κειμενικά σχήματα.
- Να κατανοούν και να παράγουν δικά τους επικοινωνιακώς αποτελεσματικά κείμενα.

Προτάσεις – Δραστηριότητες του εμπλουτισμένου Ν.Π.Σ. & του Οδηγού Εκπαιδευτικού (https://www.iep.edu.gr/nea-programmata-spoudon)

Οδηγός Εκπαιδευτικού:

α) Ορισμός, παραδείγματα κειμενικών σχημάτων και σύνδεσή τους με τα λεξικογραμματικά στοιχεία και το περικείμενο (σσ. 15-18)
β) Ενδεικτικές δραστηριότητες με ζητούμενο την περιγραφή χώρου, ρόλου προσώπων, διαδικασιών σε γραπτά μαθητών/τριών δημοσιευμένα σε σχολική ιστοσελίδα και σε απόσπασμα από το μυθιστόρημα «Γάλα Μαγνησίας» του Κ. Ακρίβου (σ.61).

Διαθέσιμοι εκπαιδευτικοί πόροι από το πολλαπλό βιβλίο (ΨΜΑ, δραστηριότητες, κ.ά.):

- Σύνδεσμος 1
- σύνδεσμος 2
- σύνδεσμος 3

- σύνδεσμος 4
- σύνδεσμος 5
- σύνδεσμος 6
- σύνδεσμος 7

1) Εγχειρίδιο μαθητή/τριας των Αγγελάκου κ. ά.:

- Αρχικά στις σελίδες 11-12 υπάρχει το απαιτούμενο θεωρητικό πλαίσιο για την περιγραφή (ορισμός, αντικειμενική-υποκειμενική περιγραφή, οργάνωση της περιγραφής, επικοινωνιακή περίσταση και ύφος).
- Ακολούθως, υπάρχει πληθώρα δραστηριοτήτων συνοδευόμενη από αξιοπρόσεκτα ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα. Ενδεικτικά αναφέρονται οι δραστηριότητες περιγραφής στις σελίδες 10, 25-29, 55, 78, 137, οι οποίες αφορούν περιγραφές εφήβων και εφηβικής ηλικίας, γειτονιάς, εικαστικών έργων, ταινίας μικρού μήκους, φωτογραφιών και γκράφιτι.

2) **Εγχειρίδιο Νεοελληνικής Γλώσσας των Αγγελάκου κ.ά.:**

- Θεωρητικό υπόβαθρο για τον περιγραφικό κειμενικό τύπο στις σελίδες 21- 27, 80 (οργανωτικό σχήμα χωρικής ακολουθίας) και σχετικό ψ.μ.α.)
- ψ.μ.α. με ερευνητική δραστηριότητα σε σώματα κειμένων
- ψ.μ.α. με τη θεωρία της περιγραφής και διάφορες δραστηριότητες εμβάθυνσης και δημιουργικής ανταπόκρισης δοσμένες σε τέσσερα διαφορετικά ψ.μ.α.
- Συσχετισμός του περιγραφικού τύπου με λεξικογραμματικά στοιχεία (π.χ. επίθετα, άρθρα, εγκλίσεις και τροπικότητες) (σελ. 87 κ.ε.)
- Ανίχνευση του περιγραφικού τύπου στον επιστημονικό, πολιτικό, διαφημιστικό λόγο αλλά και στην τυπολογία του συνοπτικού λόγου (σελ. 153 κ.ε.).

3) Εγχειρίδιο μαθητή/τριας των Ξέστερνου κ.ά.:

- Υπάρχει πληθώρα δραστηριοτήτων συνοδευόμενη από αξιοπρόσεκτα ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα και καθοδηγούμενη παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου προκειμένου να αξιοποιηθεί δεόντως το κειμενικό σχήμα της περιγραφής.
- Ενδεικτικά αναφέρονται οι δραστηριότητες περιγραφής στις σελίδες 19, 62-63, 79, 88-89, 103,135-136, οι οποίες αφορούν περιγραφή του εφηβικού εαυτού, του εφηβικού δωματίου, χώρου όπως η Κεντρική Βιβλιοθήκη της Βέροιας, φωτογραφιών, γκράφιτι και σκίτσων.

4) Εγχειρίδιο Νεοελληνικής Γλώσσας των Ξέστερνου κ.ά.:

- Θεωρητικό υπόβαθρο για τα κειμενικά είδη - τύπους (σελ. 47 κ.ε.) και για τα κειμενικά σχήματα (σ.101)
- Πίνακας που απεικονίζει, μεταξύ άλλων, τον κειμενικό τύπο της περιγραφής ως προς τη λειτουργία του, τα χαρακτηριστικά ρητορικά του στοιχεία και το υφολογικό του αποτέλεσμα (σελ. 47 κ.ε.).
- Αναλυτικά η θεωρία της περιγραφής στη σελ. 50 και σχετικό ψ.μ.α.

- Συσχετισμός με τα κειμενικά είδη όπου απαντά ο περιγραφικός τύπος (σ.53)
- Δραστηριότητες εικαστικής απεικόνισης και σκηνοθεσίας περιγραφικών μερών κειμένου (σ. 85)
- Συσχετισμός του περιγραφικού τύπου/σχήματος με λεξικογραμματικά στοιχεία (π.χ. περιγραφικά επίθετα) και στοιχεία περικειμένου (σ.102, 127 κ.ε.).
- Βιβλιογραφική αναφορά στο Γλωσσάρι Γλωσσολογικών Όρων της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα – λήμμα: Περιγραφή

Για την επίτευξη των **Π.Μ.Α.** ο/η εκπαιδευτικός έχει στη διάθεσή του/της προτάσεις – δραστηριότητες του εμπλουτισμένου **Ν.Π.Σ.** & του **Οδηγού Εκπαιδευτικού**, καθώς και **Εκπαιδευτικούς Πόρους** (**πολλαπλό βιβλίο**, ψηφιακό σχολείο, κ.ά.). Η επίτευξη των Π.Μ.Α. αξιολογείται μέσω επιλεγμένων **ερωτήσεων/εφαρμογών/δραστηριοτήτων /ασκήσεων** (πολλαπλό βιβλίο, ψηφιακό σχολείο κ.ά.). **Ανάθεση εργασίας** (πολλαπλό βιβλίο, ψηφιακό σχολείο κ.ά.) αν κρίνεται απαραίτητο.

Ως εκ τούτου, ο/η εκπαιδευτικός καλείται να προετοιμαστεί θεωρητικά και να επιλέξει από τις προτεινόμενες δραστηριότητες και τα ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα όποια θεωρεί κατάλληλα για το μαθησιακό επίπεδο της τάξης του, τις προσλαμβάνουσες και τα ενδιαφέροντά τους. Έχει στη διάθεσή του/της σχηματοποιημένη τη θεωρία σε διάφορες μορφές, όπως και πολλές διαθέσιμες δραστηριότητες (είτε στο πλαίσιο της τάξης, είτε για ανάθεση κατ' οίκον εργασίας), προκειμένου να επιτύχει τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας, όπως και τους στόχους και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα χρειαστεί, βέβαια, να προβλεφθεί στον σχεδιασμό της διδασκαλίας μία επαγωγική πορεία που θα οδηγήσει στην παραγωγή της θεωρίας από τα επιμέρους παραδείγματα, αποφεύγοντας την υπερβολική έμφαση στη μεταγλώσσα.

Επί παραδείγματι, προκειμένου να επιτύχει τα δύο πρώτα μαθησιακά αποτελέσματα, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να οργανώσει σε μία ώρα διδασκαλίας την εισαγωγή στον κειμενικό τύπο/σχήμα της περιγραφής. Οι ομάδες των μαθητών/τριών αρχικά επεξεργάζονται κάποια από τα ψ.μ.α. του κάτω μέρους της πρώτης σελίδας ή οποιεσδήποτε δραστηριότητες από τις προαναφερθείσες στον παρόντα Οδηγό. Στη συνέχεια, με τις κατάλληλες ερωτήσεις-ασκήσεις του φύλλου εργασίας που θα συντάξει, οι μαθητές/τριες θα καταλήξουν επαγωγικά σε συμπεράσματα, τα οποία ακολούθως θα συγκρίνουν με τη θεωρία, όπως αποτυπώνεται στα Εγχειρίδια Γλωσσικής Διδασκαλίας.